

Izjava razen pondeljke
in dneva po prazniku
vsak dan opoldan.

Uredništvo je v Ljubljani,
Franciška ulica št. 6/L,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obli. Rokopise se ne vrača.

Oglaš: Enostolpna peti-
vratka K 1'80, osmrtnice
in zahvale po K 8'—, raz-
glasi in poslano vrstica po
K 2'50; večkrat objave po
dogovoru primeren popust.

NAPREJ

Glasiło jugoslov. socijalno-demokratske stranke.

Posamezni števil. stane
60 vinarjev.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 120, za pol
leta K 60, za četrt leta
K 30, za mesec K 10.
Za Nemčijo celo leto K 132,
za ostalo tujino in Ameriko
K 140. — Reklame je za
let 80 poštne proste.

Upravištvo je v Ljubljani,
Franciška ulica št. 6/L,
Učiteljska tiskarna.

Telefonska št. 312.

Razvoj krize v Nemčiji.

Posledica vojaške protirevolucije, ki se je tako nazlo poslovila, so iluzorna mnenja, da naj bi zavladovala v Nemčiji namesto takozvane desne diktature leva, ne da bi pomislili, da bi s tem ne mogli odpraviti nevarnosti za republiko. Nedvomno je, da bi se delavska vlada, o kakršni se razpravljala sedaj, morala boriti z največjimi težavami. Nemčija je po zimi polagoma porabila svoje zaloge ter bo potrebovala zadnje mesece pred žetvijo dovoz živil iz inozemstva. Teh živil pa ne dobi brez kredita in kredit potrebuje tudi za svojo industrijo, ker ne more brez nje dobiti surovin. Delavska vlada, ki bi se morala boriti z neznanjem in nenaklonenostjo zahodnih kapitalističnih držav, ne bi dobila pomoči ali pa le težko, prehrane ne bi mogla izboljšati, njeni potrebi delavstva ne bi zadovoljila. Nakopala bi si tako vlada smrtno sovraštvo buržoazije, kmetov in občanov bi se morala boriti z južnonemškimi partikularizmom, ki deluje na to, da bi se lužni deli odtrgali od Nemčije; razpustiti bi morala državno brambo, ter bi raztegnila trpela še na svojih lastnih sporihi v stranki in organizacijah, kar bi ji popolnoma onemogočilo ugodno rešiti ne naravnost težke naloge. Navedba vseh teh težav in ovir je zadoščala, da so se delavske organizacije zedinile ter opustile načrt čiste delavske vlade. Raztegnila so preduriti tudi volitve v državni zbor, in negotovo je, če bi bilo sedaj umestno za to prehodno dobo ustanoviti povsem nezotov provizorij. Pozabili pa ne smemo, da bo vlada naletela na velik odpor meščanstva in onih omahljivih elementov, ki nikdar ne vedo, kaj hočejo, če v tem

trenutku opusti pot demokracije. Zato pozdravljamo z ozirom na razmere, da se strokovne organizacije zedinijo na primerno koalicijsko vlado, ki utesne rešiti v tej situaciji Nemčijo pred gotovim gladom in razpadom.

Položaj v industrijskih ozemljih, zlasti v rurskih revirih, je kljub tendencioznim vestem ugoden. Tam so vojaško protirevolucijo delavci zatirali in prevzeli oblast. Ker pa delavci spoznavajo položaj, niso proglasili diktature delavskih svetov, marveč hočejo delati v sporazumu z ostalim delavstvom v Nemčiji. Popoln red vzdržujejo, ker vedo, da, če bi zabredli v anarhijo, bi se smel samo zahodni kapitalizem, produkcija bi prenehala, nastalo bi popolno pomanjkanje življenjskih potrebščin, ki bi jim nihče ne mogel odnemoči. V tem vidimo pravo razumevanje med nemškim delavstvom in če zmagaja popolnoma to spoznanje in uvidevnost, bomo lahko rekli: Nemčija ni zamudila resnega trenutka.

Tako stoji stvar, realne, ki jih ne more utaliti nihče, kdor ima zdrav razum. Četudi meščanski časopisi slika dožodke drvače, če piše o anarhiji med nemškim delavstvom v Porenju in drugod, to ni res in najbrže tudi ne pride do nje, ker bi bila anarhija le obnovitev vojnega gorila, ki ga je ta narod pretrpel že enkrat v svetovni vojni.

Nemška vlada je demisionirala. Nič bo sledila nova vlada, ki prevzame posle v smislu sporazuma med delavstvom. Od nje pričakujemo, da obvaruje nemško ljudstvo pred katastrofo in ga dovede bliže k zmagi zavednega in organiziranega proletariata.

Brez obupavanja.

(Konec.)

Če seštejemo vse, kar se je zgodilo, moramo priznati, da ni za nedo-
rledne cepitve nobenega načelnega
razloga. Vsi nespornosti, vsa neslo-
ga, vsa naravnost besna nasprotja
imajo svoje korenine v različnih na-
zorih o taktiki.

Danes ne zaleže mnogo pridigati
treznost in hladnokrvnost. Živci so
razdraženi, glave razgrete, in treba
bo časa, da se poleg vzmirljenosti
in se ohladi duhovi. Tudi to se bo
zgodilo, ali izsilili se ne da. Cena bo
morda velika, ali neizogibna je, kajti
ta bolezen se ne ozdravi z besedami,
le izkušnja razkrije zmote. Toda naj
se zgodi to kadarkoli, zgoditi se mo-
ra, da pride proletarijat do edinstva
in z njim do zmage. To na bo tem

prel mogoče, čim prej se splošno
spoznao pogoli takega edinstva.

Socijalistični cilj je združitev. Ta
mora tudi biti trden. Kdor hoče imeti
svol prostor v socijalistični Interna-
cionalni, mora priznavati ta cilj. V
tem oziru ne more biti nobene kon-
cesije, kajti v eni vojski se ne more
bojevati vsakdo za druge namene.
Ali kar se tiče taktike in postran-
skih vprašanj, pomembnih le v goto-
vem času ali za gotove krale, se mo-
ra doematiizem umakniti. V takih re-
šeh je toleranca neizogibna, če naj se
edinstvo proletariata kdaj uresniči.

Proletarci vseh dežel, zdru-
žite se!

Ali teh proletarcev je na milijone.
Na vsakih proletarskih ramah le pro-

letarska glava. In te so tako različ-
ne, kakor človeške glave sploh. Ni
le večje niti manjše, kakor pričakovati,
da bodo vsi možgani, bodisi tudi le
vsi proletarski možgani v vseh rešeh
do zadnje podrobnosti enako mislili.
In na nobenem polju ni diktatura
boli neuspešna, kakor na tem. Kdov
hoče stranko, v kateri bodo vsi čuti
uniformirani, je ne doživi nikdar. In
če bi se momentano vsi podvrgli
eni avtoriteti, ne bi bila taka stranka
nič vredna, zlasti ne za socijalizem,
ki se ne more realizirati z nemo ma-
šino, temveč le z veliko množico mi-
slečih, iz globokega prepričanja rav-
naločih ljudi.

Resnični problem je torej ta:
Združitev vseh proletarcev je neiz-
ogibno potrebna; ali ti proletarci ni-
so marionete in nimajo na eno kopo-
to nabitih glav. Kako jih združiti
kljub temu?

Iz te dileme je le en sam izhod,
in to je priznanje tolike svobode, ko-
likor le je mogoče, da ostane vojska
združena na skupen cilj. Brez te to-
lerance je združitev proletariata
nemogoča. Brez združitve pa ne bo-
do uresničeni niti najlepši programi
in radikalnejša gesla ne dorusijo
kapitalizma brez nje.

To spoznanje mora prešiniti ves
proletariat, tedaj bo njea združitev
razmeroma lahka reč. Dotlej pa ne
moremo imeti nič drugega, kakor
številne sekte, ki potrošijo večino
svoje moči v medsebojnem bolu, na-
mesto da bi jih osredotočile za bolj
pravi pravemu nasprotniku.

Za dosego cilja gre, ne za ceplje-
nje diak o postranskih vprašanjih, ki
so navadno z vidika zgodovine in
bodočnosti družbe mnogo manj vred-
na, kot si domišljajo tisti, ki lahalo na
njih. Našemu vojske, v katerih se
je vsakdo za plače zvezal, da bo sle-
pe ubogal, so bile dobre za boje sred-
njeveških bogatašev, in če tam se ni-
so vedno obnesle; za proletarski boj
in za socijalizem niso vredne nička-
veza oreha. Armada za priporitev
nove družbe mora biti inteligentna
in zavedna, in zato se mora ceniti
tudi posameznik kot razumno sode-
lujoč človek. Socijalističnemu giban-
ju ne more koristiti nobena avto-
kracija, naj se izraža v kakršnikoli
obliki.

Zdi se, da imamo za nekaj časa
pred sabo periodo, v kateri ne bodo
priznane te nujnosti in uživali bomo
sliko na kdove koliko delov razdelje-
nega proletariata. To ni povod za
vriskanje; ali naposled tudi ni vzrok
za obupavanje. Kajti ta doba more
biti le prehodna in nemara bo krajša,
kot bi bilo soditi po današnji razbur-
jenosti. Ali miniti mora na vsak na-
čin in tolažilo je to, da izide delav-
stvo končno nalogo.

Kapitalizem gre dalje svojo pot,
kakor so in načrtali spoznavalci soci-
jalnega razvoja v njegovih mnogo
miliših letih. Četudi nevedoma, pri-
pravila tla novi družbi, kakor sači
starec drevje za svoje potomce, tudi
če ne misli pri tem delu na otroke.
Bogovi so določili, da ostala zemlja,
tudi če padalo rodovi v grobove, in
novi rodovi si lo urelajo po svoje. Od
pradedov sprejemajo dedščino in na-
uke, ali dodalajo jim sadove svojega
spoznanja, in tako le sicer vez, ki
spala vse vekove brez pretrganja in
brez vrzeli, toda nit, ki se odvila ved-
no dalje in označuje napredek člove-
štva. Ljudski rod pa le še mlad in
zemlja še ne kaže znamenj umiranja.
Pot človeštva drži dalje in na nobeni
postali ni obstanka. Kapitalizem je
imel svoj čas in ga je užival, ali vse
je minljivo in na prag stopa njegov

naslednik, katerega se ne ubrani in ki
naide pot tudi v hišo.

Lahko se raduje kapitalizem zmed
v socijalističnem taboru, toda njeo-
va radost ima dvomljivo ceno. Do-
sti je celo razlogov, da bi se raiši lo-
kal vrtijo teh zmed, kar so med
drugim tudi znamenje, da se le ar-
mada njegovih nasprotnikov boli po-
možila, kot se mu je sanjalo. Mnogo
spovor izvira baš iz tega naraščanja
in iz vročernosti, najbolj lastne
novincem. Ali če most kipi, pravijo,
da bo vino dobro in kadar bo dovolj
zavrelo, se združijo temperamentni
vroči s hladnokrvnostjo mirnih. In
prav ta zmes, ta sestava vseh moči
poda gibanju nenemagljivo silo za
zadnji, odločilni boj, za zmago pra-
vice nad krivico, svobode nad zatir-
anjem.

Industrijalci se pripravljajo?

V Jugoslaviji le organizacija ali
pravzaprav karteliranje industri-
skega in bančnega kapitala mnogo
lažje nego po drugih državah. V dr-
žavi le industrija malhna, bankar-
stvo enako. Medsebojne konkurence
ni ne v industriji ne med bankami,
ker ni potrebna. Tudi nima v počet-
kih prvega razvoja nobenih ovir, ki
bi jim jih delala drugod vlada z ozi-
rom na socijalno stanje ljudstva. Po-
vsod drugod se sklepajo zakoni, ki
omejujejo karteliranje ljudskih izko-
riščevalcev, pri nas pa tega ni, ker
se vlada same zatekalo za pomoč k
bankam in pa ker v današnjih vlada-
ločih krogih ni prav nikakršnega
zmisla za to, kako velike in zle po-
sledice imajo lahko kartelirani kapi-
talisti za državo in zlasti pa za pre-
bivalstvo. Zakaž, če se dopušča v
tem oziru kapitalu popolno svobodo,
je naravno, da se bo korenito zasi-
ral in podjarmlil vse, kar mu je do-
segljivo. In posledica temu mora lo-
gično biti ta, da neusmiljeno izkori-
šča, združji v svojih rokah produk-
cijo in trg, diktira cene, plače in dik-
tira tudi državi, če bi hotela kal
ukreniti proti nemu, dasi v blagor
prebivalstva.

Kapitalizem postala tako država
v državi.
Koliko vpliva ima jugoslovanski
kapital na državno vlado, le nam
teško natančno dognati. Ima pa
vpliv, in sicer velik vpliv. Ne gre
nam pa danes toliko za to, v kakš-
nem razmerju le kapital z državo,
nam gre mnogo bolj tu za to, kako
se pripravila kapitalizem na napad
na delavstvo. To nas za enkrat naj-
bolj interesira.

Ozrimo se prav na kratko na do-
godke. Draginja narašča in povsem
naravno je, da zahteva tudi delavstvo

in uslužbenstvo sploh večje plače.
Delavske organizacije sklepajo s
podjetniki mezdne pogodbe za kral-
šo ali daljšo dobo in povsod sodeluje
industrijska zveza, ki pri vseh po-
godbah vpliva na to, da se pogodbe
glase kolikor mogoče do enega roka,
do kdaj so veljavne, in ker to obolo
ni mogoče, tam se vstavi previd-
no določba, »če bi se draginja no-
večala za 30%, pogodba za delav-
stvo ne velja več«. Značilna je po-
sebnost zadnja določba, ker se dra-
ginja nedvomno poveča in z njo raz-
veljavi lahko vsaka pogodba v bo-
dočih dneh vsak hip.

Kaj pomenijo te določbe v mezd-
nih pogodbah? Iz vsega je razvidno,
da delajo industrijci za tem, da pote-
če čimveč mezdni pogodbi ob istem
času, da bi bilo potem temveč delav-
stva v mezdnem bolu in ne bo moglo
drug drugega podpirati itd. Tak na-
men vsaj ima to stremiljenje. Ne vo-
rujemo pa, da bi bil to končni na-
men. Za tem bojnim načrtom se ne-
dovomno skriva še daljni načrt, —
splošni izpor industrijskega delav-
stva.

Če mislijo industrijci in banke,
oziroma njih podjetja na tak način
sanirati socialne razmere v Jugos-
laviji, so v veliki zmoti.

Verojetno pa je, da se pečajo s to
mislijo prav korenito, ker so tudi
zlasti na Hrvaškem in v Srbiji mero-
dajni politični in gospodarski faktori
istega nimenja. Kako bo končal tak
eksperiment, le drugo vprašanje.
Pravijo namreč, da jim le popolnoma
vseeno, ali industrija dela ali ne. Naj
počiva; mi ne potrebujemo industri-
je. Za delavstvo pa ni vseeno.

Zapomnijo naj si na tisti, ki od-
ločajo o tem, ali imajo vpliv na to,
da beda prikrivajo do vrhunca, ga

LISTEK.

Venček ruskih narodnih pravljic.

(Poslovenil Fran Pogačnik.)

Krivda in pravda.

V neki deželi sta živela na selu
dva sosed, oba krolača.
Skleneta iti po svetu izvrševati
svojo obrt. Prideta do sela, živata
za kmetje in njih žene ter zaslužita
vsak po dvadeset rublev.

Napotita se v drugi kraj. Razgo-
varjata se in se lameta prepirati, ka-
ko le boljše živeti, pravično ali kri-
vično.

»Bedak,« psuje krivičnik. »Ali ne
vidiš? Kupci in trgovci znajo delati
nepošteno, zato hodijo v čevlji. Pri
nas na vasi pa živi Abram, dobro ga
poznaš! Vse življenje je bil pravič-
en, a vendar ni imel spodobne oble-
ke, kar le živ!«

Pravični mu ne da prav in vztra-
ja pri svojem mnenju.

Stavita in se dogovorita iti do pr-
vega sela ter tam vprašati ljudi, ali
le boljše živeti pravično ali krivično.
Ako ljudje naroka, da pravično od-

da krivični pravičnemu svojih dvan-
set rublev, ako pa reko, da krivič-
no, naj se zgodi obratno, naj plača
pravični.

Prideta v selo, hodita po hišah in
sprasujeta: »Povejte, ljudje božji,
kako le boljše živeti, pravično ali
krivično!«

Kogarkoli vprašata, vsak jima
odgovori: »Čemu to sprašujta? Kri-
vičnemu le povsod boljše, krivda
hodi v čevlji, pravda v opankah!«

Pravični izroči krivičnemu svoj
denar. Oba začneta zopet delati ka-
kor prej, živata za kmetje in njih že-
ne, zaslužita vsak po trideset rub-
lev in se odpravita zopet v drugi
kraj.

Po poti se takole razgovarjata:
Prvi pravi: »Pravda le boljše!« —
Drugi mu ugovarja: »Ne, krivda le
boljša!«

Sporečeta se in stavita za tride-
set rublev, Prideta v vas in kogar
povprašata, jima vsakodvne: »Kako
moreš sedaj živeti pravično! Pravda
hodi v opankah, a krivda v čevlji!«

Zonci le izgubili pravični ves svoj
zaslužek.

Tretji zaslužita vsak po petde-
set rublev in se posvadata. Sedaj pa
odločita tako: Kdor sedaj dobi stav-
o, vzame drugemu ves denar in mu
izdere oči.

Pravični seveda izgubi stavo.
Krivčni mu vzame petdeset rub-
lev, mu izdere oči, ga ostavi na poti,
a sam se vrne domov.

»Kakor kaže, na svetu res ni
pravde,« vzkligne oslepljeni Krivda
me le premagala. Kako naj živim
slep!«

Prilipa se do stezice, ki ga pri-
vede do kočice. Tu zadene na debelo
drevo, zleze na vrh in sedi tn do po-
znega večera.

Ko se stemni, pride na to mesto
starec, prinese sveženj drv, vrže ga
s pleč in izpregovori: »Gospod bla-
goslovi!«

Malo nato pride drugi starec, za
njim tretji. Zvalita s pleč vsak sve-
ženj drv in oba rečeta: »Gospod bla-
goslovi!«

Nato zapalijo ogenj, sedelo poleg
grmade in se začno razgovarjati.

Prvi pravi: »Hči našega carja je
že tretje leto bolna; kdor jo ozdra-
vi, temu le da car za ženo!«

Drugi omeni: Carično le prav la-
hko ozdraviti! Zbolela je o Binko-
stih. Mašnik ji le pri sveti maši po-
polna hostija; ona lo lehotela zaužiti, a
pala le na tla drobtinica, ki lo le po-
jedla žaba. Od tega le vsa bole-
zen. Kdor hoče carično ozdraviti,
naj vzame binkostni dan volovsko
kožo, naj lo namaže z medom in po-
loži na cerkveni tlak. Takoj prileze
na kožo žaba, polže med in začne
bljuvati. Tako bo vrgla iz sebe drob-
tinico. To le treba vzeti, oprati in
dati carični, naj lo zaužije. Takoj bo
zdrava.

Drugo jutro se starci umilielo v
rosi in pravijo: »Kako imenitna rosa
le danes! Treba le le oči omiti z njo
in celo slepota izgine!«

Ko starci odidele, zleze krolač z
drevesa. Umile se v rosi in vidi še
mnogo boljše nego poprej, kakor da
ni nikoli oči izgubil.

Zahvali boga in krene v mesto,
kjer le živela bolna carična. Binko-
stni dan stopi pred kralja, ga prosi
za volovsko kožo in med, stori
vse tako, kakor le čul starca, in
ozdravi carično.

Car se vzradosti in mu lo da za
ženo.

Dr. Jos. C. Oblak:

Literarni razgovori.

(1. nadaljevanje.)

Ne bom se prepiral več o tem, ali
le Cankar do danes največji naš ju-
goslovanski pisatelj. Čeprav dr. Tav-
čar ne imenuje ni jednega, ki bi mu
ga vzoredil. Dobro! Pa bodimo
skromni, — kot narod namreč! Saj
mola malenkost ni bila, ki le Cankar-
in prvenstvo priznala Ti glasovi so
prišli od onstran Sotle, iz Srbije, go-
ri s češkega severa... Ali smo ravo
ni mi Slovenci poklicani odrekli mu
to, kar mu priznava iskreno in pra-
vično naši bratje, le pač drugo vpra-
šanje, za katero na v tej fazi naše
polemike že davno več ne rre... Zdi
se mi na, da dr. Tavčar novše prezir-
a delstvo, da le Cankar res eden
tistih pravih slovenskih literatov po
poklicu, »rojen genij«, ki le posvetil
vseled notranjega zvanja celo svoje
življenje umetnosti, da le zanj živeli
in umir. Večinoma vsi drugi naši
»hvalisani« in »nehvalisani« pisate-
lji-umetniki pa so — sit venia verbo
— boli ali manj amaterji... To se
pravi, da jim vsaj pisateljevanje in

bo beda prikloniva in če se predrznelo napraviti eksperiment, ki bi bedo še neizmerno povečal, da bo to njih obsojba.

Tako se ne bodo sanirale socialne razmere!

Leninov brzojavni interview.

Vladimir Ilič Ulianov (Lenin), predsednik sovjetske vlade v Moskvi, je podal meseca februarja ameriškiemu časnikarju na več vprašanih odgovorih naslednje vsebine:

»Sovjetska Rusija ne pripravlja nobene ofenzive proti Poljski. Rumunski ali katerikoli državi, Ruska republika želi živeti v miru z vsem svetom in vpostaviti zdrave in normalne trgovinske zveze z Evropo in Ameriko. Pripravljena je plačati za vse, česa potrebuje, z zlatom ali s surovinami.

Sovjetska vlada obžaluje, ker francoska kapitalistična vlada huiška Poljake in morda tudi Rumunce za napad na nas. Naši načrti v Aziji so za mir. Mi hočemo mir z delavci in kmeti vseh narodov, ki so se vzbuđili v novem življenju — v življenju brez mešetarjev, kapitalistov in trgovcev. Imperalistična vojna v letih 1914—1918 angleško-francosko-ruske kapitalistične skupine proti nemški kapitalistični skupini je zdramila Azijo kakor Evropo.

Kaj na bi bil temelj miru med Rusijo in Ameriko? Moj odgovor je: Ameriški kapitalisti naj nas pustijo na miru. Mi se jih ne bomo dotaknili. Mi smo celo pripravljeni, plačati v zlatu ali surovinah vse stroje in drugo opremo iz Amerike. Od naše strani ni ovira za rusko-ameriški mir: edina ovira je imperalizem na strani ameriških kapitalistov.

Kar se tiče deportacije ruskih revolucionarjev iz Amerike, mi jih sprejememo. Mi se jih ne bojimo — pravzaprav se ne bojimo nikogar, in če se Amerika boji par sto ali par tisoč svojih državljanov, smo pripravljeni sprejeti vse v Rusijo, izvenzmič zločincev.

Možnosti za gospodarsko alijanco z Nemčijo niso posebno velike, ker Scheidemannu so slabi zavezniki.

Kaj mislimo o zahtevi za izročitev nemških vojni zločincev? Ako hočemo govoriti resno o tej stvari, tedaj pravimo, da nemški zločinci niso edini krivci, temveč krivda zadene kapitaliste vsega sveta. Pošljite nam vse vaše posestnike, ki imajo več ko 100 hektarov zemlje, in vse kapitaliste, ki posedujejo več kot 100.000 frankov (nomin. dol. 20.000) kapitala, in mi napravimo iz njih dobre delavce in izbijemo iz njih nagon po srarnosti in krvavi vlogi intrigiranja, izkoriščanja in komplotiranja za osvojevanje kolonij in potem bodo vojne nemogoče.

Glede bodočnosti svetov nam rečem, da bodočnost pripada sovjeto-tem po vsem svetu. Fakta so dokazala to. Prestete na primer vsakega četrta leta vse knjige, brošure in časopise, ki odobravajo sovjetski sistem, in našli jih boste vedno več v vsaki državi. Drugeče ne more biti. Kakor hitro delavci, kmečki dninarji in mali obrtniki nočejo več biti sredstvo za izkoriščanje, kakor hitro se večina zave, da jim dale sovjet vso oblast — jaz ne vem, kako bi se potem preprečila njihova zmaga.

Ali se Rusija še boji napadov od zunaj? Žal, da napadov še naberž ne bo konec. Kapitalisti so zaslepljeni in lakomni ljudje. Izvršili so že celo vrsto neumnih poskusov za intervencijo in poskusi se bodo vsekakor še ponovili, dokler jih ne spametujejo delavci v njihovih državah.

Rusija je to minuto pripravljena stopiti v trgovsko zvezo z Ameriko in z vsako drugo državo. Mir z Estonijo, katerega je Rusija dosegla z ogromnimi koncesijami, dokazuje jasno, da smo trgovini na ludo pripravljene dati tudi industrialne koncesije.

POGAJANJA V BELGRADU SE NADALJUJEJO.

LDU, Belgrad, 25. »Tribuna« piše: Porazgovori med Protičem in Draškovičem se niso mogli nadaljevati, ker je ministrski predsednik zadržan vsled smrti svoje soproge. Iz demokratičnih krogov doznavamo, da je demokratska zalednica pripravljena sporazumeti se s parlamentarno zalednico na podlagi Protičevih predlogov, zahteva pa gotova lamstva. Največje težkoče povzroča sestava deželne vlade za Hrvatsko. Demokrati želijo, da hrvatski ban izide iz njihovih vrst, podban pa naj bi postal član hrvatske zalednice. Na ta predlog na parlamentarna zalednica noče pristati.

PRED ZDRAVNIŠKO STAVKO V SARAJEVU.

LDU, Sarajevo, 26. Sekundarni zdravniški deželne bolnice so sklenili, da začnejo 1. aprila stavkati, ako se jim ne izplačajo doklade.

ITALIJANI ZASEDLI SKADER.

LDU, Skader, 25. Dasi je poveljnik zavezniških čet francoski general Defourt predal mesto meščanom, kakor je to določil versailleski vojni svet leta 1918, so Italijani po generalovem odhodu zasedli mesto proti volji Skaderčanov in v zvezi njihovega protesta, Italijani so postavili na grad topove in jih naperili na mesto.

Obletnica mesta Tabor.

LDU, Praga, 26. (ČTU.) Mesto Tabor je praznovalo v četrtek 500-letnico ustanovitve. Na slavnost je prišel predsednik Masaryk, ki je bil izvoljen častnim meščanom. Mesto Tabor je ustanovil l. 1420. Žizka kot husitsko taborišče.

NEMČIJA.

Demisija celokupnega kabineta.

LDU, Berlin, 26. (DunkU.) — Wolff.) Celokupni kabinet je odstopil. Za danes napovedana sela narodne skupščine je bila odnovedana. Državni predsednik se še ni odločil, koga bo poveril, da sestavi novo vlado.

Eksplodizija v Berlinu.

LDU, Berlin, 25. (DunkU.) Danes popoldne so v berlinskem predmestju Lankwitz zleteli v zrak dve baraki, v katerih je bila velika množina tojniške municije. Sosednje hiše, mestna hiša in cerkev so bile močno poškodovane. Kolikor je dosežat do gnano, je bilo 18 delavcev ranjenih. Vzrok eksplozije dosedaj ni znan.

Ludendorff na Švedskem.

LDU, Pariz, 26. (DunkU.) Agence Havas poroča iz Stockholma: Brzojavka iz Malmoe pravi, da je ge-

neral Ludendorff skrivaj prišel na Švedsko.

Zasedba ruhrskega ozemlja po Nemcih.

LDU, Pariz, 25. (DunkU.) — Havas.) Zdi se, da se le pri pogajanjih med francosko in angleško vlado glede odgovora, ki naj bi se odposlal nemški vladi glede pošiljave čet v ruhrskega ozemlje, dosegel sporazum. Nemčija hoče razen 40.000 mož policijskih čet, ki se že nahajalo v tem pasu, poslati še 60.000 mož. Anglija je sedaj menda odločena, da tega ne bo dopustila, posebno pa ne v sedanjih razmerah. To odgovarja popolnoma tudi francoskemu stališču. Millerand meni, da bi prihod nemške vojske v ruhrskega ozemlje položaj še poslabšal, ne pa izboljšal. Ta prihod nemških čet bi bil celo usodepoln in popolnoma nasproten namenom berlinske vlade, ki hoče skleniti dogovor. Aliiranci se v potranje nemške razmere ne bodo vmešavali.

Izpraznitev ruhrskega zemlja po Nemcih.

LDU, Pariz, 26. (DunkU.) Zavezniški bodo začasno zahtevali, da se Ebertova vlada zaveže, izprazniti ruhrskega ozemlje takol, ko bodo nastale tam redne razmere. Zdi se pa, da v tej stvari ni bilo popolnega sporazuma. Francoska vlada se boji precedenčnega primera, ki bi bil s tem resno podan. Millerand je v tem pogledu stavil nemškim delegatom gotove predloge.

Francoska poslanska zbornica.

LDU, Pariz, 26. (DunkU.) Barthou je v svojem govoru Lloyd Georgeu ostro očital protislovno ponašanje, češ, da je ob volitvah poudarjal svojo energično politiko, sedaj pa da napram Nemčiji grabi dobiček iz svoje politike popustljivosti, medtem ko Nemci kolone Francijo in obilubila maščevanje. Govornik nato ugotavlja, da Nemčija ne izpolnjuje pravnih določb mirovne pogodbe. Izjavlja, da je nemogoče, da bi se francoska politika podrejala zvižanju in obotavljanju zavezniškov. Francija je dovolj močna, da ne bo trpela niti krivice, niti napadov na svojo čast. Interpelant obžaluje postopanje ameriškega senata ter izreka nado, da bodo Zedinjene države vendarle ratificirale mirovno pogodbo, da bo ameriški narod razumel položaj, v katerem se nahaja Francija. Ravno tako bi bilo Franciji mučno, ako bi Zedinjene države ne pristopile k zvezi narodov, ki je dragoceno orodje miru in napredka. Govornik ugotavlja, da skušata Anglija in Amerika izvesti revizijo mirovne pogodbe na škodo Francije in v korist Nemčije. Debata o teh interpellacijah je bila preložena na jutri. Ministrski predsednik Millerand je izjavil, da bo Francija stela ko rreč pri svojih prizadevanjih z zavezniški varovala svoje pravice in svoje interese in klub začasni diferencam nikdar ne bo zastoni apelirala na njihovo lojalost in prijateljstvo. (Ploskanje.) Ako bi skušali skupni nasprotniki Anglije in Francije izkoristiti razlike v mnenju v svojo korist in v našo škodo, lim bomo po pravici odgovorili, da so motilo in da se zveza ne bo razbila. (Zivahno ploskanje.) Nato je govoril še par besed Barthou in pripomnil, da njegova kritika in njegovi pridržki nikakor ne smelo zmanjšati

hvaležnosti, ki jo izkazuje Francija Angliji. Nato je bila seja zaključena.

VAŽNA IZJAVA LORDA CHURCHILLA IN LLOYDA GEORGEJA.

Reuter poroča: Menderson je izjavil, da je napovedal Lloyd George v svojem govoru z dne 18. marca delavski stranki bol, katerega ta sprejema. Po »Daily News« je pa Churchill dodal: »Sedaj, ko le nevarnost nemškega militarizma za Britanijo odstranjena, pa tvoril socialistična stranka v Angliji najsilnejšo in najsilnejšo nevarnost za britsko civilizacijo«. Churchill pozivlja unitonistično in liberalno stranko, da naj se brez odlašanja postavita v bran socialistom ter da naj podpirata Lloyd Georgeja. — Od angleških sodrugov je tako napovedani bol setorel že pričena. To kdo bo zmagal, ni za nas dvomljivo. Vsem lahko povemo, da delavstvo.

Sološna stavka v Poljski?

Listi poročajo, da je gibanje v Nemčiji izzvalo tudi na Poljskem generalno stavko vsega delavstva.

Reakcija na Irskem?

Iz Londona: Župan Maccurtaine v Corku, znani vodja irskih sinfeinovcev, je bil v svojem stanovanju umorjen od maskiranih zločincev. Za storilci mi sledu.

Novice.

— Delavski uspehi na Hrvaškem. Zagrebška »Sloboda« poroča: V Adaševcih je popolnoma zmagala lista socialno-demokratske stranke in je bilo izvoljenih v občinski odbor 12 socialnih demokratov, v Oibarcu 5 socialnih demokratov, v laču je popolnoma zmagala lista socialnih demokratov; vsi odborniki, 12 po številu so socialni demokratije. V Tovarniku je izvoljenih 7 socialnih demokratov, v Mohorčju 2 socialna demokrata, v Mali Vasi 4 socialni demokrati, v Bačini 1 socialni demokrat, v Jamenci je vseh 12 odbornikov socialnih demokratov, v Lendinci je tudi vseh 12 odbornikov socialnih demokratov; v Belovaru 3 socialni demokrati in v Požegi 3 socialni demokrati.

— Kmetijski upor na Nemškem Stajerskem. Pretekli teden je prišlo na Nemškem Stajerskem med Spiljem in Radgono do krvavih bojev med kmeti in orožništvom, ki je rekviriralo živino. Kmete je organiziral brat umorjenega grofa Stürgkha. V Obralni je bilo ubitih 15 orožnikov. Število vseh mrtvih na obeh straneh znaša nad 50 oseb. Ko so dobili orožniki ojačenja, so se kmetije udali.

— Zagrebški dnevniki bodo s 1. aprilom zvišali naročnino mesečno na 24 K, celoletno na 288 K. Vzrok povišanja je zvižanje tiskarskih plač in vedno podraževanje papirja. Kam plovemo?

— Zvižanje cen tobaka v Avstriji. Od 10. aprila dalje se bodo v Nem. Avstriji cene tobčnih izdelkov zvišale. Zvižanje bo znašalo pri nekaterih vrstah do 700 odstotkov.

— Italijanske borze in tute valute. Radi velikih sprememb v tečajih tujih valut, ki jih povzročalo razni spekulativni elementi, je sklenil italijanski finančni minister, da se prepove uradno notranje valut na italijanskih borzah. Pravi vzrok te pre-

povedi bo treba menda iskati v stalinem padanju tečaja italijanske lire.

— Grozen zločin v verski blaznosti. V Italiji je izvršil neki verski blazni človek celo vrsto strašnih zločinov. Napadel je med spanjem svoje tri nedolne otroke ter svolega svačka ter vse štiri umoril, nakar je po bežnil. Ko so ga pozneje našli karabinjerji ter ga hoteli prijeti, si je prerezal z nožem vrat ter kmalu na to tudi sam izdihnil.

— Pravda med blivšim cesarjem Karlom in avstrijsko vlado se vrši radi 4 velikih gobelinov, ki predstavljajo »Histoire de Don Quixote« in ki se nahajajo na cesarskem dvoru. Gobelin spada v zbirko umetnosti blivšega nadvolode Franca Ferdinanda, kateri jih je svoj čas z oporo ko določil takratnemu nadvolodi Karl Francu Jožefu kot legat. Ti gobelini so vredni okrog 150 milijonov kron. Seveda jih zahteva avstrijska vlada zase, dočim le bivši cesar Karla mnenja, da le to čisto privatna imovina ter da se le sedanja vlada za opetovano izkazila, da ne bo zaplenila njegovega privatnega premoženja.

— Smrt vsled stave. V Parizu so stavili trile delavci, kdo bo popil več vode. Prvi to je spil 12, drugi 10, tretji pa 4 litre. Par ur pozneje pa so vsi trile umrli.

IZ AMERIKE.

Ga, Marila Pavčič, ki je imela pred sedmimi leti trgovino na Sv. Petra cesti, naj pošlje svoj naslov na tajništvo ISDS, Selenburgova ulica 6. II. nadstropje, kjer ima poročila od svoje sestre ge. Ivane Pavlin, Cleveland O., Amerike.

G. Frank Svete, bivši ameriški prostovoljec v Jug. armadi (zadnji naslov 4. četa, 3. Bat. Br. P. 36 Bala), naj pošlje svoj naslov na tajništvo ISDS, kjer ima poročila od g. Lolz Este, Cleveland O. U. S. A.

Dnevne vesti.

Člakar »Cmokavzar« v Mariborskem delavcu.

(najbrže se piše tako, ker se podpisuje z —r), je grozovito hud, ker se je urezal s tem, da je pozdravljal nemško vojsko protirevolucijo. To smo mu očitali in to je bila tudi istina. Vse drugo, kar v tle v polemiki z nami v torčovi številki, je zvižčno in neodkrito. Vsebinsa njegovega članka se nikakor ne ulega s tem, kar smo pisali v »Napreju« že večkrat. Naše stališče k antanti, nemškim, avstrijskim socialistom ter ruski sovjetski republiki, smo že čisto označili tako jasno, da ga lahko vsak razume. Če gospod noče ali ne more razumeti, le to druga stvar in od njeza kal takega tudi ne zahtevamo. Sicer ga pa naj nikar ne skrbi delavska sloga, delavstvo se dobro zaveda, kakšen pomen ima složno delo, zato se tudi za intriganško pisavo takega Cmokavzarja ne bo mnilo.

Priltožba invalidov.

Prejeli smo: V deželni bolnici je več invalidov iz bivše avstrijske vojske, ki smo dospeli iz Rusije in iz italijanskega uletništva. Od l. 1914. smo trpeli vse možno gorle, sedaj se nam pa celo že obeta — hiralnica. Kako velika žalost nas obhala, da kal takega doživljamo v svoji lastni

umetnost ni glavni oziroma ni edini njihov poklic. Cankarju pa je bilo ena sama velika vsebina njegovega bitja in žitia: s kako resnostjo je vršil to svoje znanje in poslanstvo, ouseva je iz tistih odlomkov, ki jih je napisal svoj čas svojim p. n. recenzentom in doktrinarjem in jih hočem citirati... Ne zdi ampak pozneje, ko pridem do detailov, do podrobnostnega razmotrivanja o »Otoku« in tistega »kamna izpoditke« — do tiste »nesrečne« Cankarjeve in Kosirnikove — želje... Besede, ki jih je zapisal Cankar tisti procesiji, ki je šla za njim »kakor drhal za uklenjenim ciganom«, in mu klicali: »glejte grešnika!« gledaloč mu samo še na — suknjo... Ponovno moram pobjati poleg drugih tudi tisto trditev, da se o Cankarju ni napisala do sedaj nobena nehalisava kritika... »Veliko hudega so mi rekli: — govorilo pa je sovraštvo, kakor ga je vselej bil deležen človek, ki hodi sam in po svoje... Tako je morai konstatirati Cankar že leta 1910. v svoji »Beli krizantemi«...

Šlo je tedaj za bol med novo in staro strujo... Ali Cankar pravzaprav ni priznal formalno in se ni brigal za nobeno — šel je samozvestno svojo pot v — višave, kakor sta mu neusmiljeno »ukazovala srce in vesta«, a je vendar ostal v svoji neiz-

merno ljubljani domovini, zalemajoč iz nje kot pravi narodni pisatelj... (Rdeča marelja). Ustvaril nam je bil klapca Jerneja... Njegova struja, ali bolje — Cankar sam je tedaj že zmagoval. Brez dogme in stranke. Absolutno, — pri vseh, ki so bili dobre misli... Izvzet seveda tisti gotovi del mase... Drzmem si zapisati, da Cankarja odrekam v gotovem smislu vsaki klki in vsaki stranki...

Med nama ne bo prišlo nikdar do popolnega soglasja: in tega najbrže ne namerava niti dr. Tavčar niti mola malenkost. Vsa nasprotja med našima stališčema že z ozirom na gori navedeno je bistveno. Dr. Tavčar se bori za romantične in zgodovinske »poetične« povesti, za gotovo smer in se sklicuje pri tem na Herdera... Tako mimogrede je oni dan citiral tudi v dokaz neodvisnosti duha od materije versko dogmatično tezo teologa Schleiermacherja, ki je veljala že za časa, ko se je Kant Laplacova teorija proklinjala za brezversko; tedaj še ni stala verska dogma na stališču, da je pravzaprav ta teorija že davno zaponadana od vsega početka v svetem pismu...

Napisal bi sedaj stavek, po katerem bi z dr. Tavčariem radi njegovega cvetja v leseni, če so vsi drugi pogodi podani, čisto dobro izhalala brez tiste boli ali manj staroverske hipoteze. Pa je zadnjič dr. Tavčar rekel, da mu tisto ni povšeči, in da ima tega doma dovolj polne shrambe... Zato ga ne zapišem.

Pri tem razmišljanju sva že zašla na polje dveh svetovnih naziranj: eno ustvarja naše čustvovanje in naša fantazija, drugo pa stroga realna znanost. Da je romantična smer, katere eminentni zastopnik je dr. Tavčar, zelo pristopna fantastičnemu svetovnemu naziranju in posredno tudi religioznemu čustvovanju, je pač tako naravno. Skoro bi si upal zastopati tezo, da igra pri svetovnem naziranju veliko vloogo sodba na polju okusa in lepote, glede katere veltalo sicer »večni« zakoni, na vendar tudi ti niso zadostno točni, kakor pravi dr. Tavčar sam...

Skoro bi tudi dejal, da mi i Cankar potrjuje to tezo. Sal je tudi on romantik v gotovem smislu, — »klasič slovenskega romantičnega simbolizma«, — in zopet v gotovem smislu realist in naturalist, — a ne v vulgarnem pomenu besede. Vendar je bil, kakor rečeno, samonikel talent, ki je hodil suvereno svoja pota in samosvestno krenil v višave, — on, ki ni dal deliti svojega dela v »periode« in svojega življenja pod rubrike a, b, c. (»Moje življenje« I.).

»Ali je Cankar hudomušno zloben?« — Je vzklilil njegov dobrohotni recenzent, ko je izšel hlapec Jernej, rogačič se tistim »posnemovalcem« in »caplačem«, ki so se lovili za njim, prodalajoči svojo absolutno »temo« za tisto — Cankarjevo, ne vedoč, da vlada pri Cankarju tema le zato, ker je luč privil ki to more odvit vsak trenotek, in »smatrajoči« svojo absolutno praznino brezračnosti za Cankarjevo eternost... Kakor da je Cankar hotel nalašč zmešati štreno in glave — vsem tem in onim... Kar je poglavje zase.

Tudi njega znači neko globoko prepričanje, ne tisto konfesiionalno versko naziranje, nego tista globoka vera, »ki to je bil ustanovil za človeško dušo sam Bog in katero so šele pozneje v pohištanih časih skvarili čemerni pismarji in farizeji.« (Moje življenje VI.).

V teh grenkih mislih pa je bil Bog sam s svojo lubeznijo. Svoje nablížile ki sem jih od tega hiba komaj zdaleč poznal, sem ugledal nena doma v topli, jasni, lubeznivi luči, da bi jih po vrsti objel in poljubil ter jih prosil odpuščenja. Šele v žaru lubezni zagleda človek vse mnogoštevilne črne pege na svoji duši. Nobena ne ostane skrita, nobena ni pozabljena, citi ena se ne da za zmirom zbrisati. Spovednik odpušča grehe,

»ki ne bodo odpuščeni ne na tem, ne na onem svetu«. Srce ima svoj poseben katekizem, toda kar je v šoli in v cerkvi smrten greh, le srce veseta prigoda: toda smrtnih grehov, ki jih verno zapisuje srce, ni v šolskem katekizmu. (Moje življenje XII.).

Tak je evangelik, tako je sveto pismo in vera genija Cankarja, ki piše v zakristiji mašuo vino iz keliha, a mu srce tega greha ne zaviše; pa je večerjal in ni pomislil na mater, ki je sedela na pragu in ni večerjala. — In to je bil njegov smrten greh... Nič evharistije in konfesije, nič Schleiermacherja, a vendar globoka vera filozofa in plemenitega misleca...

»Pa radi tega menda ne bo prišlo zopet do kake bitke radi monizma in dualizma.« — Če pade no meni še kdo iz onega taborja radi eventualno »krivo razumljene« opazke Häckla, člazar »prostaške pseudo-filozofije« v detailu z ono opazko n e z a g o v a r i a m — potem loti meni! Bilo bi preveč... Sal se je obegnul vame celj oni »rdeči marelja« v krivem tolmačenju, češ da sem se »zaletel« menda tudi v narodne pesnitelje in umetnike — in to menda samo zato, ker sem si usolal braniti Cankarja pred nekaterimi res neopravičenimi očitki.

(Dalle prib.)

domovini. Prepričani smo bili, da nam bo mlada Jugoslavija lajšala našo bol, ali varali smo se. Zanimarja se nas in ob vsaki priliki očita, da smo avstrijski invalidi in da kot taki nimamo pravice pričakovati od Jugoslavije pomoči. Obžalujemo tako farizejsko postopanje z nami in ga obsojamo in tega nikjer in ob nobeni priliki ne bomo pozabili. Tudi gospodje zdravniki bi z nami lahko malo lepše postopali in bi bili tistemu, ki bi se zavzel za nas, zelo hvaležni.

Deveturni delavnik — 50 K na teden. V žgalski za žitno kavo na Valvazorjevem trgu št. 1, last gosp. Jakoba Čopića, je uslužbena ženska moč, ki preiema za deveturno dnevno delo celih 50 K na teden. — Pozivljamo našo vlado, da stori nemudoma konec takemu protipostavni in brezvestnemu izrabljanju bednih delavskih moči.

Belokranjske — pisanice. V izložbi Umetniške propagande, Sodna ul., so razstavljene pisanice, ki so jih opisale naše vrle Belokranjke iz Adlešič in okolice. Vzorci na njih so kaj lepi. Človek se ne more dovolj načuditi izbornemu okusu sestave okrasov in spretnosti, s katero so ti okrasji izvedeni. Opisovanje prlov je bilo pred davnimi časi v navadi po vsem Slovenskem, a se je žal skoro povsod opustilo. In v Belokranji tih tupatam še opisujejo. Da se ta lepa navada na novo oživi, je šolsko vodstvo v Adlešičih spodbudilo tamošnje žene in dekleta, da so se zopet oprijele tega lepega običaja. Poslalo nam je prelepo zbirko pisanic za naš trg. Ker so sedaj draga lalca, draga barvila, in ker je transport zvezan z velikimi troški, je naša dolžnost, da pokupimo vso pošiljatev. S tem bomo pokazali, da imamo razumevanje za našo narodno umetnost, obenem pa bomo spodbudili naše Belokranjke, da nam prihodnje leto zopet pošljejo tako zbirko. Namesto italijanskih pomaranč podarimo prijateljem in znanem za veliko noč belokranjskih pisanic.

Ko le delo iskal, le bil okraden. Organizirani mizarski pomočnik Iv. Zalko iz ptujske okolice, je v nedeljo, 25. t. m. zvečer prišel z vlakom v Ljubljano. Iskal je prenočišča po gostilnah v Kolodvorski ulici. V neki gostilni se mu je ponudil neki Segulin Franc iz Bač v Istri, da mu preskrbi prenočišče v »šupi svolega gospodarja«. Zalko je bil te ponudbe vesel, saj se je žel z njim na dom njegovega gospodarja na Ljubem potu. Potem je Segulin zahteval, naj mu da kovčec v šrambo, v kar je privolil. Segulin je ubogega mizarskega pomočnika spravil v »šupo«, lo po zaklenil in odšel. Drugo jutro je našel Zalko svoj kovčec pred šupo, toda ves razbit. Notri so bile le delavske knjižice. Izginila pa mu je popolna obleka, perilo, novi ameriški čevlji, v skupni vrednosti 2000 kron.

Segulin je bil aretiran. Zalko si je hotel v Ljubljani poiskati dela.

Izpuščen nemški aristokrat. Na Verdu aretirani nemški aristokrat v. Schmied-Zabierow je bil te dni izpuščen iz preiskovalnih zaporov deželne sodišča. Položiti je moral kavcijo v znesku 20.000 K. Proti njemu se vrši prihodnji teden razprava pred deželnim sodiščem.

Tatvina hranilnične knjižice. V Hrenovi ulici je stanovala neka ženska, ki je svoji gospodini izmaknila hranilnično knjižico s 1500 K. Dvignila je 800 K, nato pa položila knjižico na staro mesto ter izginila.

Med mislonom okradena. V Trnovem je bil mislon. V Gradaški ulici stanujoča Ivana Šibovec je bila pri mislonu. Med tem časom pa ji je neznanec odnesel lonce s šestimi kilogrami dobre masti. Lonce je vrnil za neki plot. Dobiček...

Skočinca za vse državne zrebce se je enostavno zvišala na 50 K, začeni s 25. marcem t. l.

Doklade za oskrbo drž. Zrebcev se bodo za to leto znatno zvišale.

Kmetijski erar plača 2 tretjini stroškov za zdravljenje obolelih državnih zrebcev, ki so v osebni oskrbi, 1 tretjino pa oskrbnik.

Umrolo le v Ljubljani v preteklem tednu od 14. do 20. marca 37 ljudi, rodilo pa se jih je devet.

Iz pisarne dramskega gledališča. V torek, dne 30. t. m. se bo vršila v dramskem gledališču v korist našega obolelega člana g. Pavla Ločnika predstava »Protekcija« izver: abonentov in zadnikrat v sezoni. Z ozirom na dobrohotno svrhu se obisk predstave občinstvu kar najtopleje priporoča.

Moka.

Velikonočni prazniki so pred dur. mi, naše gospodine pa jim gledajo s skrbjo polnimi očmi nasproti — ker ni moke in vse kaže, da jo k praznikom tudi ne bo. Žitni zavod že en mesec ni nakupil nobenega žita v Banatu. Ker ni gotov, da mu volaška oblast ne zapleni vlakov, kot se mu je to že zgodilo. Nakupovalni združbi manjka še za nakazila za pretekli mesec 25 vagonov pšenice, ker ji je volaška oblast tudi en vlak zaplenila. Za tekoči mesec je zamogla vsled tega nakazati samo nekaj malega koruznih izdelkov.

V Banatu — v tej zakladnici žita — je še dovolj žita. Ampak, kdo bo kupoval in riskiral, če se mu zgodi lahko tako, kot se je zgodilo to žitnemu zavodu in Nakupovalni, da pride volaška oblast in zapleni cele vlake.

Te razmere so znali izvrstno izrabiti židovski špekulantje. Vsa trgovina z žitom le v Banatu v židovskih rokah. Od dneva do dneva so poviševali cene žitu. Tako imamo zdaj pšenico po devet kron in koruzo po sedem kron v Banatu.

Naravno je, da se mora temu primerno povišati tudi cena pšeničnim in koruznim izdelkom. Zato bomo

čez nekaj dni slišali, da sta bili največji slovenski aprovizacijski organizaciji — Žitni zavod in Nakupovalna zadruga — primorani povišati cene moki sledeče: pšenični drob 15 K, bela moka 14 K, krušna moka 9 K, koruzna moka 9 K, kaša 10 K, lešpren 10 K. To so nove cenel Velike so.

Vprašanje nastane le, če bo tudi po teh visokih cenah mogoče dobiti dovolj moke. To pa ne bo prelo mogoče, dokler se ne uredi neznosne razmere v Banatu v toliko, da bo kupec vsaj siuren, da bo mogel kupljeno blago tudi domov spraviti.

Napravite tam doli v tem oziru red, ker drugače stojimo na dnu blata draginje še pred — lakoto!

Iz stranke.

Sela odborov osrednjih strokovnih društev se vrši danes, v nedeljo, ob 9. uri dopoldne v magistratni dvorani v Ljubljani.

Hrvatska socialna - demokratska stranka sklicuje na dan 4. in 5. aprila t. l. v Zagrebu strankin zbor, kjer se bo med drugim razpravljalo o uledenju socialno-demokratskih strank v Jugoslaviji, o splošni politični situaciji in o državnoborskih volitvah.

Najnovejša poročila.

Italijanska zbornica razpravlja o jadranskem vprašanju.

Viharna seja. Stališče socialistov.

Trst, 26. (Izv.) Včerajšnja seja Italijanske poslanske zbornice je bila zelo viharna in burna. Na dnevnem redu je bila diskusija o Nittilevi izjavi glede položaja Italije. Socialistična opozicija je ostro kritizirala vladno politiko, poudarjajoč veliko politično, finančno in gospodarsko krizo Italije. Soc. posl. sodr. Grazladi je v daljšem govoru razvijal socialistični parlamentarni program, poudarjajoč, da je edino italijanski nacionalizem kriv gospodarske katastrofe ter je zahteval brezpogojno priznanje ruske sovjetske vlade od strani vlade. Glede Reke zahteva popolno avtonomijo mesta z internacionalizacijo pristanišča. — Med njegovim govorom je došlo do burnih protestov od strani vladnih strank. — Vladinovec posl. Fabro, ravnatelj vladnega lista »Il Messaggero«, je za direkten sporazum med Jugoslavijo in Italijo, glede Reke zagovarjal načrt »vmesne države« — Konec seje je bil silno vihar.

Trst, 26. (Izv.) Ministrski svet v Rimu je imel včeraj daljšo sejo. Razpravljal je zlasti o krvavih dogodkih v Neaplju. Nitti je pripravljen tudi z oboroženo silo vzdrževati red in udušiti revolucionarno gibanje italijanskega delavstva.

Krvavi izgredi v Italiji.

Trst, 26. (Izv.) V Neaplju so v sredo, 24. t. m. izbruhnili krvavi delavski nemiri. Delavci velikih livaren in strojarn Miani in Silvestri so zahtevali med drugim 100% draginjske doklade. To zahtevo je ravnatelj kratkoma zavrnil. Delavstvo je takol kamenjalo ravnatelja, vstopilo v tovarniške delavnice, izvolilo delavske svete, razobesilo rdeče zastave ter pričelo z delom. Čez nekaj časa so delavci zaznali, da se tovarnam bližajo čete policajev in karabinerjev, ki nameravajo popolnoma obkoliti in napasti delavce. Delavci so sprva zapodili te čete v beg, ko pa so pretele znatna ojačenja, so navalile na delavce. Vršilo se je pravo obleganje. Sirene so ves dan žvižgale, delavci so se zabarikadirali ter postavili straže celo po strehah. Bilo je več ranjenih in mrtvih. Z velikim nasiljem so užagali delavce ter jih razgnali. Delavstvo je takol proglašilo generalno stavko.

Trst, 26. Tudi v provinci Brescia je došlo do resnih nemirov med poljedelskimi delavci, tako tudi v Novari. Več je mrtvih.

Trst, 26. (Izv.) Zaradi krvavih dogodkov v Neaplju je vložil interpelacijo soc. dem. Labriola. Koncem seje je došlo zaradi nasilnosti javnih oznanov proti delavskemu proletariatu do ostrih in burnih spopadov. Nitti se je branil odgovoriti Labrioli, ki je vehementno napadel vse neapoliske oblasti, ki so namerile stolnice proti delavstvu. Ker mu je hotel predsednik Orlando odvzeti besedo, so nastali ostri protesti od strani socialistov. Nitti vzklikne: »Nuina le potreba vzdržati mir!« — Čuleto se klici: »Morilci, ubijalci!« — Hrum je dosegel vrhunec, ko se je začel ironičen vzklik: »Generali, ki niso razumeli voditi vojne, se hočejo odlikovati v streljanju delavstva!«

VLADA PRAVI, DA NIMA VEČ ŽIVEŽA.

LDU, Beograd, 26. »Politika« javlja: Minister za prehrano in obnovo zemlje obavi, da nima nikakih živ. lenskkih potrebščin in da naj se nani več ne obračalo državne oblasti in druel zavodi, ki so dostel dobivali te potrebščine od ministrstva trgovine.

PAŠIČ IN TRUMBIČ NAJ REŠITA NOTRANJO KRIZO.

LDU Beograd, 26. Prihod gg. Pašiča in Trumbića iz Pariza se pričakuje vsak trenutek. Njun prihod je v zvezi z vprašanji notranje in zunanje politike. V parlamentarnih krogih verujejo, da bo parlament po njunem poročilu vedel najti izhod iz tega položaja.

VPRAŠANJE NOVEGA NEM. ŠKEGA KABINETA.

LDU Berlin, 26. (DunkU) Po daljših posvetovanjih je socialno-demokratska stranka v pruski deželni zbornici danes opoldne pred-

lagala poslanca Gräfa za ministrskega predsednika.

VPRAŠANJE TURČIJE.

LDU Pariz, 26. (DunkU-Brezžično.) Ministrski predsednik je zbornični komisiji za zunanle stvari sporočil, da želi Francija, naj ostanejo Turki v Carigradu, da želi svobodno plovido v morskih ožinah in posebne pravice Male Azije na podlagi pogodb iz leta 1916.

Prireditve.

Razstava planinskih slik v Jakopičevem pavillonu (Tivoli) bo odprta drugi teden vsak dan od 10.—12. uro. Vstopnina za dilake po 2 K, za vse druge po 4 K.

S. š. k. Šparta. Vsi člani fotbalske sekcije se pozivljajo, da se sigurno udeležijo sestanka, ki se bo vršil v nedeljo, dne 28. t. m. ob 14. uri popoldne pri »Novem svetu« na Gospo-svetški cesti. Na dnevnem redu je sestava moštev in določitev dres. t.

Aprovizacija.

II. Prodaja cenejših moke za člane mestne aprovizacije. Na rumene izkaznice za cenejšo prehrano, določeni člani mestni aprovizacije ceneljo moko v volni prodalnih. Polhanska cesta 15 (druga vrata v Kranjčevi hiši). Vsaka oseba dobi tri kilograme bele moke za pecivo št. 0. Kilogram moke stane 7 K 50 vln. Stranke, ki dobe več kakor 6 kg moke, morajo prinesli vreče s seboj. Papirnate vrečice se zaračunajo posebej. Določil se sledeči red: V torek, dne 30. marca: na št. 1761 do 1860 od 8. do 9., na št. 1861 do 1960 od 9. do 10., na št. 1961 do 2060 od 10. do 11., na št. 2061 do 2160 od 11. do 12., na št. 2161 do 2260 od 2. do 3., na št. 2261 do 2360 od 3. do 4., na št. 2361 do 2460 od 4. do 5., na št. 2461 do 2560 od 5. do 6. — V sredo, dne 31. marca: na št. 2561 do 2660 od 8. do 9., na št. 2661 do 2760 od 9. do 10., na št. 2761 do 2860 od 10. do 11., na št. 2861 do 2960 od 11. do 12., na št. 2961 do 3060 od 2. do 3., na št. 3061 do 3160 od 3. do 4., na št. 3161 do 3260 od 4. do 5., na št. 3261 do 3360 od 5. do 6. — V četrtek, dne 1. aprila: na št. 3361 do 3460 od 8. do 9., na št. 3461 do 3560 od 9. do 10., na št. 3561 do 3660 od 10. do 11., na št. 3661 do 3760 od 11. do 12., na št. 3761 do 3860 od 2. do 3., na št. 3861 do 3960 od 3. do 4., na št. 3961 do 4060 od 4. do 5., na št. 4061 do 4160 od 5. do 6. — V petek, dne 2. aprila: na št. 4161 do 4260 od 8. do 9., na št. 4261 do 4360 od 9. do 10., na št. 4361 do 4460 od 10. do 11., na št. 4461 do 4560 od 11. do 12., na št. 4561 do 4660 od 2. do 3., na št. 4661 do 4760 od 3. do 4., na št. 4761 do konca od 4. do 5. — Zamudniki dobe ceneljo moko v soboto dopoldne od 8. do 12. ure.

Izdajatelj Ivan Mlinar.

Odgovorni urednik: Jak. Vehovec. Tisk »Učit. tiskarne« v Ljubljani.

Anončni zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5					
v Ljubljani:					
72	Elektrotehnični predmeti „Svetla“ Mestni trg 25.	74	Graver A. Černe Dvorni trg 1.	77	Manufaktura in zaloga oblok Schwab & Bizjak Dvorni trg 8.
76	Fotograf Velican Bešter Aleksandrova cesta 5.	78	Lesna veletrgovina Regove & Comp. Kolodvorska ulica 31.	80	Tehnične potrebščine Odon Koutny Kolodvorska ulica 37.
91	Mizarstvo „Svetla“ Mestni trg št. 25.	92	Oblast. konces. zavod za pokončevanje mlči in mrčesa Miroslav Zor Kolodvorska ulica šte. 30/II.	94	Stavb. in pohištveni pleakar in ličar Josip Jug Rimska cesta št. 16.
223	Raznoževalne aparate Opalographie in potrebščine k istim dobavi The Rex Co. Selenburgova ul. 7.	224	Kleparstvo in vodovodna inštalacija Alojzij Goršič Sp. Šiška, Kavškova c. 224.	226	Avtomobil, motorji, kolese, pnevmatika, avtogaraža J. Gorec Gosposvetska c. 14.
85	Modna trgovina Dragotin Jančič Aleksandrova cesta 11.	86	Nakup in prodaja posestev H. Havlik nasl. J. Simčič Gregorčičeva ulica 6.	87	Specerije Adolf Weigert, Aleksandrova c. 13. Ferd. Greiner, Gosposka ulica 2.
88	Trgovina z mešanim blagom Marija Slemenšek Malistrova ulica 17.	89	Cevljarstvo Ham Andrej Vetrinjska ulica 15.	90	

Ljubljanska kreditna banka

Brzjavni naslov: Banka. — v Ljubljani. — Telefon šte. 261.

Podružnice: V Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru in Borovljah ter bančna ekspozitura v Ptuj.

— Delniška glavica — K 30, 00.000.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju.

Rezervni fond okroglo K 20.000.000.

Kupuje in izdaja vse vrste vrednostnih papirjev, financira ararione nabave in dovoljuje vsakovrstne kredite.

Razglas.

Poštno in brzojavno ravnanje v Ljubljani raspisuje prodajo 1/2 vagona škartnih poštinih spremnic z različnimi rabljenimi znamkami.

Štev. 11008 Vb—1920. Prodajalo se bo na javni dražbi v ponedeljek dne 19. aprila t. l. ob 9 uri v tonhali pri oddelku V b poštnege ravnanja v Ljubljani pod sledečimi pogoji.

1. Poštne spremnice se prodajo najboljšemu ponudniku.
2. Kupno ceno vplača kupec takoj pri prevzetju blaga.
3. Spremnice naloži, odpelje in tehta kupec na svoje stroške. Tehta se na mestni tehtnici v navzočnosti uslužbenega poštnege ravnanja.
4. Kupec plača kolek po lestvici II.
5. Spremnice se morajo odpeljati v dveh dneh.

Spremnice imajo velik pomen in vrednost za filateliste, ker vsebujejo vsakovrstne znamke. Spremnice se lahko ogledajo eno uro pred dražbo.

Direktor pošte in brzojava za Slovenijo:
Dr. Debelak m. p.

MONSIEUR! MADAME!

Pour votre toilette prenez de:

GOSPODI! GOSPODI!

Za Vašo toileto jemljite

Eau de cologne -Driay- kolinsko vodo

en litre et flacon de 120 g

v litrih in steklenicah po 120 g

Vente en gros pour SRS

Prodaja na debelo v SRS

Ljubljana **R. Driay**, Pred Škofijo 21 Ljubljana

Slavnemu občinstvu se priporoča

= KAVARNA CENTRAL =

poleg Zmajevoga (jubilejnega) mostu.

Lastnik **Stevko Miholč**.

Naznanilo I

Slavnemu občinstvu vljudo naznanjam, da sem otvoril na Sv. Jakobu trgu št. 9, nasproti dekliške šole

trgovino z mešanim blagom na debelo.

Zagotavljam solidne in točne postrežbe.

Za obilen obisk se priporočam

z odličnim spoštovanjem

OSVALD DOREIC.

Ljubljana, v marcu 1920.

380

Svoboden ogled! Pohištvo. Ceniki zastoj!

Spalne, jedilne in gospodske sobe, kuhinjska oprema, podložki modroci, otomane, spalni in dekoracijski divani, postelje, omare, mize in stoli iz mehkega in trdega lesa, železne postelje in umivalniki ter vse vrste lesenega, železnega in tapetiranega pohištva v vsakem slogu od prosle do najfinejše izvršitve po — jako nizkih cenah pri trdnosti za pohištvo —

Karol Preis, Maribor, Stolni trg 6.

Kamnolomski delavec

za marmor za Pohorje (Konjice), ki zna dobro uklesavati (ritzen) in bosirati, se išče za takoj. Plača po dogovoru. Ponudbe na **Ivan Kulich**, kamnolomski mojster, Celje.

377

Proti sladkorni bolezni, bolezni jeter in ledic, oteklini želodca in čreves, kroničnemu katarju želodca in čreves, želodčnemu kamenu, hemeroidom in bolezni mehurja, putiki in debelosti, je najboljšo sredstvo naravna zdravilna

— mineralna voda **rogaška slatina**. —

Rogaška slatina

največje in najmodernejše zdravilišče v Jugoslaviji, hidroterapija, elektroterapija, inhalatorij, gimnastika za zdravljenje, kopeli z ogljikovo kislino, solne, smrečne, parne, zračne, solne kopeli in kopeli z vročim zrakom. Vojaška godba (42 moških, med njimi absolvirani konservatoristi). Za vsakovrstne zabave je preskrbljeno kakor v največjih svetovnih zdraviliščih. (Umetniški koncerti, tombole, plesni venčki, gledališke predstave, kino, izleti itd.)

Sezija od 1. maja do 15. oktobra 1920.
RAVNATELSTVO.

Modistka **Anđel Hamšak**, Donajska c. št. 41, I nadst. (nasproti cerkve Sv. Krištofa) se priporoča cenjenim damam za naročila novih, preoblikovanje ter popravilo starih damskih in otroških klobukov. 379

Proda se po nizki ceni 1 težak voz, 1 lahek voz (koloselj) in 1 četverovrstna harmonika. Polzve se pri gosp. **Frano Berger**, posestnik in gostilničar v Levcu pri Celju.

Semenski krompir se razprodaja dokler v zalogi. Kje pove uprava „Naprej“. 391

Pisalni stroj z nevidno pisavo **Harmond** se prodaja. Naslov v upravi „Naprej“. 392

Advokat v Beogradu
Dr. Milan Dan Oreli

korespondira v srpskem, nemškem in madžarskem jeziku.

Uradne ure od 8. do 12. dopoldne in od 2. do 6. popoldne.

Vsakovrstne slamnike

slamnate torbice (eskarje) predpražnike; vse različne slamnate izdelke, priporoča gospodom trgovcem in enjenemu občinstvu v obilno naročbo 314

FRANJO CERAR,

kovarna slamnikov v Štubu, p. Domžale pri Ljubljani.

50 K nagrade

dobi, kdor preskrbi „Slovenca“, v katerem je objavljena neka izjava generala **Herzmanskega** tičoca se idrijskega delavstva. „Slovenec“ je od meseca junija ali julija 1919. Odda naj ga v upravi „Napreja“ proti imenovani nagradi.

KAJO DELIC,

zlatar in draguljar
Ljubljana **Mikšarjeva ul. 4**

priporoča svojo zlatarsko in draguljarsko delavnico za nova dela in popravila vsake vrste, kakor tudi za pozlatovanje in posrebovanje. V zalogi ima zlatnine in srebrnine, poročne prstane po vseh vzorcih in merah, uhane i. t. d. Kupuje tudi zlato in srebro ter plačuje po najvišjih cenah, ali pa izmenjava za novo blago.

Cementne cevi

cevi za vodnjake 1 m svetlobe, grobne oklepe, slebre za vrtno ograje, stopnice iz umetnega kamna i. t. d. nudi po najnižjih cenah. **F. Banda & drug** Karlovska cesta 8. Ljubljana. 397

Nadkurjač

(Brennmeister)

se sprejme za okroglo peč (Hofmannova peč, Schmauchsystem) pri prostem stanovanju, razsvetlavi in kurjavi takoj v opekarni **Lajtersperg**, Mariboru.

Čebulček,

grahora in grah

se dobi najceneje in najbolje v trgovini s semenom **SEVER & KOMP.**, Ljubljana, Wolfova ulica, št. 12.

Marija Tičar,
= Ljubljana =
Selenburgova ulica.

Tovarniška zaloga
= papirja =
:: in razglednic ::

Splošno kreditno društvo v Ljubljani,

== registrovana zadruga z omejeno zavezo ==

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 13. ure in jih obrestuje po čistih

== 4 % ==

Rentni davek plača društvo iz svojega. Obresti se kapitalizirajo polletno. Večje in stalne vloge se obrestujejo po dogovoru.

Posojila daje svojim zadružnikom proti vknjižbi, na osebni kredit proti poročstvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskomptujejo po bančni obrestni meri.

== Edini, res delavski denarni zavod. ==

Nakupovalna zadruga

za konzumne in produktivne zadruge in zavode

F. Z. Z. O. Z.

v Ljubljani, Aleksandrova ulica št. 5

priporoča svojim članom

nakup najrazličnejšega blaga!

204

Sprejme se sodarje

za izdelovanje

cementnih sodčkov.

Cementarna Trbovlje.

LES

rezan, tesan, okrogel,

kupuje

„SEVER“

društvo lesnih industrijalcev dravske doline

MARIBOR, Tegetthofova cesta št. 43.

ALKO

veletrgovina žganja, družba z om. z. Ljubljana (Kol. zej). Telefon intern 131.

Velika zaloga slivovke, tropinovca, brinjevca, ruma, konjaka in likerjev po najniž. cenah.

Pri odjemu celih vagonov izjemne cene.

Sprejmejo se zmožni zastopniki za Slovenijo.

Sprejme se takoj

hišnja v trg. hišo

proti visoki plači in dobri hrani. Ravno tam se sprejme tudi **služkinja** za vsa hišna dela. Naslov pove upravnistvo „Naprej“.

376

Kupijo se dobro ohranjeni

sodi od 200 do 300 litrov.

Ponudbe na: Tovarna za čreslovino, **Gerhardus** in sinovi & drug, Majšperg, pošta Ptujška gora.

Največja zaloga raznovrstnih finih moški hoblek
Prve domače oblačilne industrije

KUNC & MAČEK v LJUBLJANI

Eleganten kroj! Prodaja na debelo: Gosposka ulica št. 7. Solidno delo!

Nadrobna prodaja pri trdnosti

J. MAČEK, Aleksandrova cesta št. 3.

domača oblačilna industrija

prodaja na debelo in drobno